

Klimahandleplan B&U

Revideret udgave 2022-2023

VEJE
KOMMUNE

Indledning

Vejle Kommunes Klimaplan blev politisk godkendt december 2020. I forlængelse heraf vedtog Klimaudvalget (nu Klima-, Natur- & Miljøudvalget), at alle fagudvalg udarbejder handleplaner med relevante indsatsområder, der understøtter et fokus på klima og bæredygtighed. Børn & Unges første klimahandleplan blev godkendt i Børne- og Familieudvalget i maj 2021. I september 2022 revideres denne handleplan.

Vi har i denne revidering af Klimahandleplan Børn & Unge fortsat fokus på både Bygninger og Dannelse/Uddannelse. Herudover er der et øget fokus på energibesparelser, da vi nu også står i en energikrise.

Bygninger

Børn & Unge (herefter B&U) råder over 316.000 m² bygninger, og det forpligter. Der skal fortsat arbejdes med klima og bæredygtighed i forhold til bygninger.

Følgende indgår derfor i handleplanen for 2022/23:

- Oplysningskampagner om el- og vandforbrug

Dannelse/uddannelse

Skoler og institutioner har længe haft klima og bæredygtighed på dagsordenen. Det seneste år er der yderligere sat gang i mange nye tiltag, der understøtter ønsket om at klæde børn og unge bedre på til at gøre en forskel gennem bæredygtige handlinger.

Vi vil fortsat have fokus på grøn omstilling og adfærdsændring i både dannelse og uddannelse. Det er vigtigt, at vi giver børn og unge oplevelsen af at kunne handle, og at man i fællesskab med andre kan gøre en forskel.

Følgende indgår i handleplanen for 2022/23:

- GreenTeam
- Vilde Vejle - biodiversitet i børnehøjde
- Læringsforløb
- Kost

Vi følger løbende op på arbejdet med lokale klimahandleplaner, hvor skoler og institutioner rammesætter mål og konkrete indsatser.

Målet er at synliggøre og motivere i hele Vejle Kommune med børn, unge og medarbejdere som klimaambassadører, både i forhold til hinanden og i forhold til forældre og bedsteforældre.

Arbejdet med klima og bæredygtighed i B&U skal ses som en dynamisk plan, hvor handleplanen skal opdateres en gang årligt i takt med, at institutioner, skoler og øvrige afdelinger i B&U opdaterer egne lokale handleplaner. Det skal sikre, at vi når de mål, der er sat i Vejles Klimaplan frem mod 2050.

I forbindelse med revideringer vil yderligere indsatser løbende blive udviklet og tilføjet, som det også fremgår af handleplanens sidste afsnit. Det, vi udvikler videre på.

Fra august 2022 har vi medtaget følgende i arbejdet med klima og bæredygtighed i B&U:

- Et større fokus på bæredygtige transportvaner (behandles i GreenTeam i skoleåret 2022/23 i forbindelse med anbefalingerne)
- Kost i et bæredygtigt perspektiv (kursusforløb i efteråret 2022)

Bygninger

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

” Alle kommunens 710.000 m² bygninger er energioptimeret og energirenoveret.”

”Når Vejle Kommune renoverer eksisterende bygninger eller opfører nyt byggeri, vil anlæg og drift blive sammentænkt.”

”Vejle Kommune vil i forbindelse med løbende udskiftning af tekniske installationer udfase olie- og naturgasanlæg, således at vedvarende energikilder opprioriteres.”

Indledning

B&U råder over 316.000 m² bygninger. Mængden af bygninger stiger løbende i takt med, at børnetallet stiger. Den store bygningsmasse forpligter. Børne- og Ungeforvaltningen vil i tæt samarbejde med Kommunale Ejendomme, Teknik & Miljø, og kommunens øvrige forvaltninger bidrage til at optimere og udvikle på bygningsmassen bredt set.

Det betyder, at der skal arbejdes med klima og bæredygtighed på to niveauer. Til dels oplysningskampagner om el- og vandforbrug og dels visualiseringer af forbruget f.eks. el- og varmekonsum, så data kan indgå i leg og læring på skolerne.

Formål

B&U vil arbejde med datadrevet energiledelse som et næste skridt i arbejdet med den grønne omstilling. Det gøres via den digitale adgang til energidata i undervisningen på skolerne for, at eleverne kan blive klogere på energiledelse og energistyring.

Den nye adgang med et Energy Management System (EMS) giver mulighed for at arbejde mere direkte med data.

Det bliver visuelt tilgængeligt for børn og unge f.eks. via infoskærme, og data kan bruges direkte i leg og læringsforløb. På den måde bliver klimaet en del af dagsordenen i hverdagen for børn og unge, og de oplever, at deres adfærd har betydning for b.la. CO2-udledningen på netop deres institution eller skole. Samtidig kan den datadrevne energiledelse bruges til at arbejde aktivt med børn og unges adfærd, da de selv kan aflæse effekterne af deres adfærd.

Strategi for bæredygtigt byggeri¹

vil få betydning for arbejdet med

bygningsmassen fremadrettet. Vejle Kommunes bygninger energimærkes hvert 10. år, og det sker igen i løbet af 2022- 2025. Når bygningerne energimærkes, vil B&U få et kvalificeret bud på, hvor behovet for og gevinsten af optimeringer er størst.

Der skal ske en løbende udskiftning af tekniske installationer og el-apparater til mere energieffektive alternativer, olie- og naturgasanlæg skal udfases, og vedvarende energikilder skal prioriteres.

1 <https://www.vejle.dk/media/48781/strategi-for-baeredygtigt-byggeri-april-2022-fd.pdf>

Status

Valg af Energy Management System er i proces og forventes afsluttet i efteråret 2022. Herefter skal systemet implementeres, og implementeringen forventes at være afsluttet i 2025.

Skolerne prioriteres, fordi de har til hensigt at bruge data i undervisningen.

Energimærkningen af kommunale bygninger pågår og varetages af Kommunale Ejendomme.

Olie- og gasanalyse er udført, og konverteringen ligger til behandling i Teknik & Miljø og Økonomiudvalget.

Mål for 2022/23

For at bakke op om en god klimaadfærd hos børn, unge og personalet, vil Børne- og Ungeforvaltningen lave oplysningskampagner om el-, vand- og varmemeforbrug.

Synergieffekter og partnerskaber

Ved at indføre datadrevet energiledelse som et næste skridt på vejen mod grøn

omstilling og ved at udfase brugen af naturgas og olie vil det have en stor effekt på CO₂-udledningen på økonomien og på børn og unges adfærd bredt set.

B&U opfordrer til, at der sættes et større samarbejde i gang på tværs af forvaltninger og udvalg. Det vil samlet set have en stor effekt på Vejle Kommunes udledning af CO₂, hvis indsatserne tænkes bredere end til B&U alene.

Børnene og de unge får ejerskab over skolens energiforbrug. Det kan påvirke deres egen adfærd i skolen, men også i hjemmet, og dermed kan det påvirke f.eks. forældre og søskendes adfærd i forhold til el-, vand- og varmemeforbrug.

GreenTeam vil indgå et samarbejde med Concito og Teknik & Miljø om adfærds-kampagner.

Operationalisering – konkrete handlinger

Et område, som vi i klimahandleplan 2021 har peget på som et udviklingspunkt, er at undersøge vandforbruget på skoler og i institutioner. Dette med henblik på at man i den daglige drift i institutioner og på skoler kan reducere klimaaftrykket gennem mere viden om god praksis om vandforbrug.

I foråret 2023 vil B&U sammen med GreenTeam lave adfærdskampagner om el- og vandforbrug.

Dels for at gøre børn, unge og deres forældre mere klimabevidste men også for at give børn og unge viden om og en

oplevelse af, at de kan handle – og gøre en forskel.

Vi vil hente inspiration fra eksisterende el- og vandsparekampagner.

Kampagnerne skal være målrettet alle institutioner, skoler og afdelinger under Børne- og Ungeforvaltningen.

Kampagnerne vil have fokus på det, som institutioner og skoler selv har budget til. Det omfatter indvendigt vedligehold, herunder belysning, armaturer, sanitet og el-apparaturer.

Opfølgning/evaluering

Med et øget fokus på CO₂-udledning i form af energistyring og energiledelse vil man løbende kunne se tegn på, at vi lykkes med den grønne omstilling. Dette gøres dels via data, som kan aflæses direkte og dels ved at se på adfærden hos børn og unge.

Økonomi

Der budgetteres 10.000 kr. til adfærds-kampagner.

Omlægningen med øget energiledelse,

energistyning og udfasningen af olie og naturgas kræver en større investering. B&U peger på, at indsatser som disse kræver anlægsinvesteringer, der et stykke hen ad vejen vil kunne tjenes hjem på den lange bane. Der er derfor behov for, at prioriteringen af indsatserne sker inden for rammerne af en samlet kommunal prioritering og indsats.

Dannelse & Uddannelse

Mål relateret til Vejle Kommunes Klimaplan 2020-2050

“Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen i Vejle Kommunes folkeskoler og er integreret i de fleste undervisningsforløb”.

“Alle vejleensere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har”.

“Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion”.

”Madspild i kommunale institutioner reduceres med 50 % i forhold til 2020”

GreenTeam

Indledning

GreenTeam blev etableret som B&Us Klimatænketank i efteråret 2021.

Etableringen af GreenTeam kommer fra et ønske om, at børn og unges idéer til og betragtninger på klimaindsatser og bæredygtighed skal anerkendes - både i forvaltninger og på politisk niveau.

Formål

GreenTeam er en tænketank, der skal være med til at sætte fokus på børneperspektivet i handlinger og tiltag inden for temaerne bæredygtighed og klima.

Formålet med GreenTeam er at klæde børn og unge på til at være aktivt deltagende i beslutningsprocesser vedrørende vores fælles bæredygtige fremtid. GreenTeam er for børn og unge fra 5. til 10. klassetrin.

GreenTeam skal reelt inddrages i kommunale beslutningsprocesser. De skal have en tydelig stemme ind i relevante udvalg, når det kommer til indsatser på bæredygtighed- og klimaområdet, der berører børn og unge.

Derudover er formålet med GreenTeam at skabe grundlag for nye fællesskaber på tværs af døgninstitutioner og skoler med afsæt i en fælles interesse for klima og bæredygtighed.

Status

I klimahandleplanen 2021/22 er der opstillet tre mål, hvoraf to af målene er opnået.

- GreenTeam er blevet etableret som Vejle Kommunes Klimatænketank – forankret i B&U – med

elevrepræsentanter fra kommunens skoler.

- GreenTeam har sat fokus på den brede klimadagsorden ved at udarbejde fem anbefalinger til bæredygtige indsatser, der kan få betydning for klimaet.

I juni 2022 har Børne- og Familieudvalget peget på, at GreenTeam skal arbejde videre med to anbefalinger i samarbejde med Teknik & Miljø:

- GreenTeam anbefaler, at der bliver undersøgt fordele og ulemper ved flere supercykelstier i Vejle Kommune. Undersøgelsen skal bl.a. afdække, om det vil få flere børn og unge i Vejle Kommune til at cykle.
- GreenTeam anbefaler, at der for at reducere CO₂-aftrykket laves grønne tage på kommunale ejendomme og etableres solceller, hvor det er muligt. GreenTeam anbefaler, at der udvælges en pilotskole, hvor der etableres grønne tage og solceller. Det vil også

blive brugt i undervisningen, hvor skolens lærere og elever er med til at udvikle læringsforløb med afsæt i grønne tage og solceller.

GreenTeam har ikke afholdt “Den Store Klimadyst” i skoleåret 2021/22, som var det tredje mål. Afholdelse af “Den Store Klimadyst” er derfor et mål for skoleåret 2022/23.

Mål for 2022/23

GreenTeam vil arbejde videre på de to udpegede anbefalinger sammen med Teknik & Miljø. Dels vil GreenTeam give deres perspektiver på, hvad der kan få flere børn og unge til at cykle, og dels vil GreenTeam finde ud af, hvordan de kan bidrage ind i undersøgelsen af grønne tage og solceller på kommunale bygninger.

GreenTeam vil deltage på dette års Vejles Folkemøde med en stand under temaet FN's Verdensmål.

GreenTeam vil afholde ”Den Store Klimadyst” og klimakonference 2023 for alle skoler og dag- og døgninstitutioner i kommunen.

GreenTeam vil i samarbejde med Concito og Teknik & Miljø lave adfærdskampagner om el- og vandforbrug målrettet alle institutioner, skoler og afdelinger under Børne- og Ungeforvaltningen.

Synergieffekter og partnerskaber

GreenTeam skaber sammenhæng mellem kommunens folkeskoler og døgninstitutioner ved at være et forum, hvor elevrepræsentanterne kan mødes på tværs. Derudover har GreenTeam allerede samarbejdet med Grønt Forum, Den Grønne Rygrad (Concito), UCL og Teknik & Miljø i forbindelse med kvalificering af GreenTeams arbejde. GreenTeam vil fortsat samarbejde med de nævnte partnere i det kommende skoleår.

Derudover vil GreenTeam i skoleåret 2022/23 arbejde sammen med kommunens Fælleselevråd på Vejles Folkemøde.

Operationalisering – konkrete handlinger

Arbejde videre på anbefalinger sammen med Teknik & Miljø

Det er GreenTeams hensigt at samarbejde med bl.a. Teknik & Miljø om at undersøge:

- Hvordan vi får flere børn og unge til at vælge cyklen, og om supercykelstier er løsningen.
- Hvordan grønne tage og solceller på kommunale bygninger (herunder skoler) kan realiseres.

Derfor er repræsentanter fra Teknik & Miljø og Grønt Forum inviteret med til GreenTeams' møder det kommende år.

Deltagelse på Vejles Folkemøde

Sammen med kommunens Fælleselevråd vil GreenTeam afholde et O-løb under temaet FN's Verdensmål på Vejles Folkemøde juni 2023.

GreenTeam vil have poster, der trækker tråde til FN's verdensmål 7: Bæredygtig energi, som handler om forøgelse af vedvarende energi, og FN's verdensmål 9: Industri, innovation og infrastruktur, der handler om, at der skal udvikles pålidelig, bæredygtig og robust infrastruktur med fokus på lige adgang for alle til en overkommelig pris.

”Den Store Klimadyst” og klimakonference 2023

GreenTeam udskriver konkurrencen ”Den Store Klimadyst”, hvor alle skoler og institutioner i Vejle Kommune kan deltage. GreenTeam udarbejder kriterier og deltager som en del af dommerpanelet i konkurrencen, der afholdes i forbindelse med Klimakonferencen primo 2023. Vinderen af konkurrencen får tildelt Klimaprisen, der er en pengepræmie på 25.000 kr., hvoraf 5.000 kr. går til den vindende gruppe eller klasse, og de resterende 20.000 kr. går til klimarelaterede indsatser på institutionen eller skolen.

Opfølgning og tidsperspektiv

GreenTeams forperson og næstforperson evaluerer minimum en gang årligt indsatsen sammen med B&U-konsulenter og repræsentanter fra gruppen af klima-tovholdere.

Økonomi 2022/23

Udgifter knytter sig dels til afholdelse af møder, herunder transport, forplejning og konkrete initiativer og events samt udgifter relateret til ”Den Store Klimadyst”, herunder Klimaprisen samt evt. markedsføring.

Estimeret budget for indsatsen i 2022-2023: 150.000 kr.

Læringsforløb

Indledning

I det foregående år har vi sammen med Den Grønne Rygrad (DGR) udarbejdet et værktøj til brug for skolerne. Her kan lærere og pædagoger finde et overblik over de læringstilbud, der findes i Vejle Kommune inden for temaerne *energi, fødevarer, klima, natur, ressourcer og sundhed*: www.dengronnerygrad.dk.

Både skoler og institutioner arbejder allerede med klima og bæredygtighed på flere fagområder, og vi ønsker med et fortsat fokus på udvikling af gode tilbud (bl.a. i samarbejde med eksterne læringsmiljøer) at give alle børn mulighed for at deltage i læringsforløb af

høj kvalitet.

Formål

Alle børn og unge i Vejle Kommune skal stifte bekendtskab med forløb og tilgange til bæredygtighedspædagogik. Der skal sættes fokus på, at børn og unge i alderen 0-18 år møder fagpersoner og eksperter, dilemmaer og løsninger inden for en bred forståelse af bæredygtighedsbegrebet. Samtidig skal aktiv deltagelse i forløb være medvirkende til udvikling af handlekompetence og tro på egne evner og handlemuligheder.

Status

Med den Grønne Rygrad har vi fået et overblik over de mange gode muligheder, vi allerede har i Vejle Kommune. Det har også givet en opmærksomhed på de områder, hvor vi endnu ikke har relevante tilbud. Der er allerede en del tilbud til skolerne, og derfor sættes der nu ekstra fokus på, at der skal være flere muligheder for læringsforløb til dagtilbud.

Vejle Kommune har desuden fået en ny Åben Skole-plattform: <https://udoglaer.vejle.dk/>, hvor mange af de relevante læringsforløb til aldersgruppen 0-18 år samles.

Mål for 2022/23

Det er målet, at der er relevante tilbud til alle aldersgrupper – læringsforløb, som læner sig op ad læreplanstemaet Natur, Udeliv og Science på dagtilbudsområdet eller naturfagene i skolen.

Det kræver, at vi skaber et overblik over eksisterende muligheder og løbende

udbygger med flere relevante forløb.

Alle institutioner og skoler skal have adgang til og mulighed for at bruge målrettede læringstilbud fra eksterne partnere. Her bruges *Den Grønne Rygrad* og *Ud og Lær*.

Synergieffekter og partnerskaber

Arbejdet med klima og bæredygtighed er relevant ikke alene i naturfagene men i et bredt udsnit af fag såvel som i tværfaglige sammenhænge.

Samarbejdet med Den Grønne Rygrad fortsætter til og med 2023. Herudover involveres bl.a. Økolariet, Grønt Forum og Ressource Center Vejle (RCV) i udviklingen af læringsforløb til alle aldersgrupper. B&U's naturvejleder inddrages også løbende i udvikling af læringsforløb.

Operationalisering – konkrete handlinger

Der er udarbejdet en plakat med grafik over de nuværende tilbud, der findes til skolerne. Denne plakat trykkes og sendes ud til skolerne i efteråret 2022.

I år sættes et særligt fokus på at kortlægge og udvikle tilbud til dagtilbud. Derfor nedsættes en arbejdsgruppe med pædagoger fra dagtilbud, der sammen skal udvikle og afprøve læringsforløb til

målgruppen.

Det er ønsket, at læringsforløbene skal kunne findes på Ud og Lær, Vejle Kommune.

Opfølgning og tidsperspektiv

Der er løbende opsamlingsmøder med DGR. Her aftales videre forløb og indsatser – bl.a. hvordan vi arbejder videre med udbredelsen af værktøjet *Den Grønne Rygrad*. Arbejdsgruppen, der skal udvikle læringsforløb til dagtilbud, nedsættes i efteråret 2022, og herefter vil der løbende blive beskrevet og afprøvet i praksis. Det er målet, at vi har mindst 5 nyudviklede læringsforløb målrettet dagtilbud, og at vi har et samlet overblik over eksisterende tilbud i juni 2023.

Økonomi 2022/23

115.000 kr. til frikøb af pædagoger til udviklingsarbejde + materialer til læringsforløb.

Vilde Vejle-haver – biodiversitet i børnehøjde

Indledning

Biodiversitet er et eksplicit fokuspunkt i Vejle Kommunes Klimaplan, og med etablering af biodiversitetsområder (Vilde Vejle-haver) på samtlige institutioner, skoler og ungdomsuddannelser i Vejle Kommune bliver indsatsen et fælles symbol på arbejdet med klimaindsatser i Vejle Kommune.

Med Vilde Vejle-haver ønsker B&U at bidrage til at øge biodiversiteten og samtidig fremme børn og unges bevidsthed og handlekompetence i relation til den grønne omstilling. Institutioner og skoler bliver eksemplariske cases, børn og unge bliver grønne ambassadører og kan dermed inspirere familie og venner i forhold til etablering af lignende tiltag hjemme. Biodiversitet er derfor et fortsat fokus i B&U's klimahandleplan, og der er et fortsat ønske om, at skoler og institutioner arbejder aktivt med at inddrage børn og unge i at øge biodiversiteten og gøre Vejle mere

vild. For at vi i højere grad beskriver det, vi faktisk gør, omdøbes klimahaverne fremadrettet til Vilde Vejle-haver.

Formål

Formålet med indsatsen er at øge biodiversiteten lokalt i Vejle Kommune og på den måde hjælpe nogle af de trængte dyre- og plantearter. Samtidig ønsker vi, at børn og unge inddrages aktivt i arbejdet - både med indsamling af frø fra planterne samt etablering og vedligehold af de vilde haver. Børn og unge skal have en oplevelse af, at de er med til at skubbe den grønne dagsorden fremad ved egne handlinger.

Status

Vores fokus på biodiversitet i børnehøjde er blevet en del af Vejle Kommunes fælles biodiversitetsindsats Vilde Vejle. Sammen med bl.a. Natur & Udeliv og Teknik & Miljø er skoler og institutioner i gang med at etablere områder, hvor man sammen med børn og unge gør klar til, at vi fremover kan finde flere forskellige planter og insekter i lokalområdet.

Mål

Alle kommunens institutioner og skoler har i 2022 påbegyndt arbejdet med en Vilde Vejle-have og i 2023 etableret et areal med øget biodiversitet til følge.

Børn og unge inddrages som aktive deltagere i både etablering, brug og drift af klimahaverne og udvikler herigennem ejerskab og handlekompetence.

Klimahaverne indgår i flere læringsforløb for alle alderstrin både i institutioner og på skoler.

Målet er at skabe oplevelser, øget bevidsthed og læring om biodiversitetens betydning på tværs af fag og faglige kompetencer. Det kunne f.eks. tage afsæt i en undersøgelse af

biodiversiteten før og efter igangsatte tiltag.

Teknisk servicepersonale, ledelse og klimatoeholdere på skoler og i institutioner har viden om og forståelse for, hvordan en Vild Vejle-have etableres og vedligeholdes. Der er udarbejdet en plan for både etablering og drift.

Synergieffekter og partnerskaber

B&U arbejder tæt sammen med Natur & Udeliv og Økolariet (Teknik & Miljø) om at løfte opgaven og understøtte både skoler og institutioner i arbejdet.

Operationalisering – konkrete handlinger

I indeværende år har der været udbudt et kursusforløb med fokus på biodiversitet bestående af én hel kursusdag og en halv dag til ekskursion med besøg i etablerede vilde haver.

I det kommende skoleår består indsatserne til understøttelse af skoler og institutioners arbejde med Vilde Vejle-haver bl.a. af:

Plakat med insektvenlige planter

U&L har i samarbejde med en grafiker udarbejdet en oversigt over insektvenlige planter i et flot plakatformat. Samtlige skoler og institutioner modtager en plakat til brug i arbejdet med biodiversitet.

Frøindsamling 2022 (august/september)

Der er et ønske om, at Vejle Kommune på sigt kan producere en Vejle-frøblanding til brug for bl.a. skoler og institutioner i deres Vilde Vejle-haver. Derfor inviteres skolernes 3.-5. årgange på frøindsamling, så vi kan få samlet de nødvendige frø til arbejdet. De indsamlede frø sås på et udvalgt område, der vedligeholdes af Natur & Udeliv. B&U bidrager til driften af dette område.

På sigt er målet, at vi løbende kan høste frø til en særlig frøblanding med plantearter, der er karakteristiske for Vejles lokale natur. Frøblandinger, der kan sås på skoler, i daginstitutioner og andre kommunale områder.

Biodiversitetskonference forår 2023

I samarbejde med Teknik & Miljø tilbydes teknisk servicepersonale, ledelse og klimatoeholdere igen i dette skoleår at deltage på en konference af samme format som afholdt i 2022.

Opfølgning og tidsperspektiv

Med udgangen af skoleåret 2021/22 er skoler og institutioner i Vejle kommune påbegyndt planlægningen og evt. etableringen af området, der er udpeget til en Vilde Vejle-have. I 2022/23 vil skoler og institutioner:

- Have personale (teknisk service- og pædagogisk personale), der har viden om biodiversitet, arter, etablering og drift af de vilde haver (evt. ved deltagelse på kursusforløb og konference)

- Etablere Vilde Vejle-haver med inddragelse af børn og unge i processen fra såning til høst.
- Med inddragelse af børn og unge have skabt et overblik over de arter, der findes, før og efter indsætter er igangsat på egen skole/institution.
- I juni 2023 have et udvalgt område omlagt med fokus på at øge biodiversiteten
- Bruge og inddrage den vilde have i læringsforløb med børn og unge.

Økonomi 2022/23

- Frøindsamling 2022 budgetteres med 25.000 kr.
- Finansieringen af Biodiversitetskonferencen aftales med Teknik & Miljøforvaltningen.
- B&U klimapulje til biodiversitetsfremmende initiativer – udbetaling til skoler, institutioner og afdelinger: 154.000 kr.
- Oplysningsmaterialer (plakat med insektvenlige planter): 7000 kr.

Kost

Indledning

Af Vejle Kommunes Klimaplan fremgår det, at madspild i offentlige institutioner og køkkener frem mod 2030 skal reduceres med 50 % i forhold til 2020 og yderligere frem mod 2050. Samtidig lægges der op til øget anvendelse af økologiske fødevarer i kommunens institutioner.

Børne- og Familieudvalget vedtog i 2020 en ny mad- og måltidspolitik for daginstitutionerne, hvor der netop er fokus på miljø, bæredygtighed og klima. Måltidspolitikken følger anbefalingerne fra Fødevarestyrelsen og de nye officielle kostråd, der har fokus på, at det, vi spiser og drikker, skal være godt for både sundhed og klimaet.

Formål

I B&U er kost et vigtigt indsatsområde i Dagtilbud, fordi størstedelen af daginstitutionerne har frokost- og madordninger. Daginstitutionerne er allerede langt, hvad angår økologi med en gennemsnitlig økologiprocent på ca. 75%. Nu er næste skridt et større fokus på klima herunder madens klimaaftryk og minimering af madspild.

B&U dækker også over kommunens døgninstitutioner og skoler, nogle med skolekantiner. Derudover har de fleste skoler madkundskabslærere, som har ansvaret for at lære de unge om sund kost. Her er det også vigtigt at have fokus på fødevarernes betydning for klimaet.

Det er vigtigt, at den viden, som køkkenledere under B&U får omkring klimavenlig og bæredygtig kost, kommer børnene og de unge til gode på bedste vis. Derfor har indsatsområdet også en pædagogisk vinkel med fokus på at inddrage børnene og de unge.

De skal have en rettesnor til at få en sund og klimavenlig balance i det, de spiser og drikker. De skal lære om madspild, og om hvor maden kommer fra, herunder hvordan den dyrkes og tilberedes, før den kommer på tallerkenen.

Status

Der er en samlet mad- og måltidspolitik for Dagtilbud med fokus på økologi, bæredygtighed og klima. Desuden har de enkelte daginstitutioner egne mad- og måltidspolitikker. 95% af børnene i vores daginstitutioner er omfattet af frokost- og madordning.

Daginstitutionerne har igennem en længere periode arbejdet med at reducere madspild.

Derudover har 37 (ud af 52) daginstitutioner Økologiske Spisemærker i guld, sølv eller bronze, der hhv. viser, at de økologiske føde- og drikkevarer udgør over 90% for guld, 60-90% for sølv og 30-60% af det samlede indkøb. I øjeblikket har 7 daginstitutioner guld, 24 sølv og 6 bronze. Vores døgninstitutioner har hver deres egen kostpolitik med fokus på sundhed. Det er et fåtal af kommunens skoler, der har egen kantine. Derfor er der heller ikke en kostpolitik på skoleområdet.

Mål

Det er et mål at afholde et klimakostforløb med start i efteråret 2022. Kursusforløbet er planlagt i samarbejde med Culinary Institute, Vejle Erhverv. Målgruppen er køkkenfagligt personale fra forskellige forvaltninger i kommunen, herunder Børne- og Ungeforvaltningen.

Udover at køkkenledere får praksisviden om klimavenlig og bæredygtig kost, er det også et mål, at denne viden bliver delt med det øvrige personale, børnene og de unge.

Det er et mål at afholde en konference med klimavenlig og bæredygtig kost som omdrejningspunkt. Konferencen skal afholdes i foråret 2023 og er åben for køkkenpersonale, pædagoger og madkundskabslærere. Her vil der også være mulighed for at videndele på tværs af institutioner og skoler.

Synergieffekter og partnerskaber

Vi samarbejder med Culinary Institute, Vejle Erhverv omkring udvikling og afholdelse af et klimakostforløb.

Til planlægning og afvikling af kostkonferencen vil vi gøre brug af vores

partnerskab med *Den Grønne Rygrad* og *Haver til maver*.

Operationalisering – konkrete handlinger

Klimakostforløb

Børn & Unge og Culinary Institute, Vejle Erhverv afholder et kursusforløb om resilient klimakost for køkkenansatte i Vejle Kommunes institutioner og decentrale enheder. Forløbet starter i august 2022 og består af 8 moduler med action-learning opgaver imellem modulerne. Forløbet vil:

- Styrke forståelse for sammenhængen mellem mad, klima og bæredygtighed
- Styrke evnen til at skabe velsmagende, planterige retter
- Styrke handlekraften hos dem, som skaber og serverer måltiderne.

Under kursusforløbet klædes deltagerne på til at være ambassadører for den klimavenlige og bæredygtige mad, så de kan inspirere kolleger på deres egne arbejdspladser.

Udover kompetenceløft af deltagere og uddannelse af forandringsagenter munder forløbet ud i en digital kogebog og giver input til en kommunal bæredygtig indkøbsstrategi for fødevarer.

Tre temaeftermiddage – *Kost og Klima i børnehøjde*

Den pædagogiske vinkel på kost i en klimavenlig og bæredygtig sammenhæng vil tage udgangspunkt i den viden, som klimakostforløbet afføder.

Derudover vil vi få sparring fra *Haver til maver* til at udvikle og afholde temaeftermiddage målrettet køkkenpersonale og det pædagogiske personale på institutioner og skoler.

Kostpejlemærker

Vi vil indsamle al den viden, der kommer af klimakostforløbet og “Kost og Klima i børnehøjde”. Det skal bruges til at lave en let og overskuelig oversigt med de vigtigste kostpejlemærker for at gøre det

nemt ude på institutioner og skoler at træffe de gode kostvalg med hensyn til klima og bæredygtighed.

Opfølgning og tidsperspektiv

Klimakostforløbet vil være gennemført i foråret 2023. Dertil vil der være udarbejdet en digital kokebog og input til

en kommunal bæredygtig indkøbsstrategi for fødevarer.

I 2023 vil den nye viden om klimavenlig og bæredygtig kost blive videndelt bredt mellem institutioner og skoler under Børne- og Ungeforvaltningen.

Økonomi 2022/23

Vi har sammen med Culinary Institute, Vejle Erhverv søgt midler hos KNMU's klimapulje til klimakostforløbet, som er blevet imødekommet.

Derudover estimeres et budget på 150.000 kr. til temaeftermiddage og 5.000 til udvikling af kostpejlemærker.

Lokale handleplaner og klimatovholdere

Indledning

Det er centralt, at klimahandleplanen og B&U's fælles indsatser omsættes i praksis, hvis vi ønsker at skabe bæredygtig forandring.

De lokale handleplaner og tovholdere i alle institutioner, skoler og afdelinger under Børne- og Familieudvalgets område er med til at understøtte de indsatser, der passer ind i den lokale kontekst. I de lokale handleplaner beskrives de konkrete indsatser og aftaler, der laves - både internt og med eksterne samarbejdspartnere. De lokale

tovholdere bidrager til forankringen af de besluttede indsatser, og handleplanen skaber struktur og overblik over processen, hvilket kan danne afsæt for den løbende lokale evaluering.

Der findes skabeloner til arbejdet med handleplanen, men det er op til skolen/ institutionen at vurdere, hvilken form og hvilket omfang den lokale handleplan skal have.

Indsatser og lokale tiltag skal leve op til kravene i den gældende Klimahandleplan B&U.

Formål

Alle institutioner, skoler og afdelinger i B&U har fokus på bæredygtighed og klima i større eller mindre grad. Med handleplanen er det målet at skabe synlighed omkring alle indsatser og dermed understøtte det lokale arbejde med indsatserne. Handleplanen kan bistå i at give betydning til allerede eksisterende kvalificerede tiltag, men også pege på nye områder, hvor man endnu ikke har drøftet mulighederne for en bæredygtig tilgang.

Status

Skoler, institutioner og afdelinger i B&U har arbejdet med klimahandleplaner siden august 2021. De fleste er i gang med arbejdet og har i større eller mindre format udarbejdet en lokal klimahandleplan. B&U fortsætter med at understøtte skoler og institutioner, hvor de er.

Mål

Alle skoler, institutioner og afdelinger under BFU arbejder med konkrete indsatser beskrevet i egne lokale klimahandleplaner, der revideres årligt med afsæt i lokale evalueringer.

B&U undersøger mulighederne for at lave et overblik over bæredygtige indkøb og initiativer, der kan bidrage til en lavere udledning af CO₂. Vi er opmærksomme på, at et sådant overblik kan være vanskeligt at udarbejde, da området stadig er under udvikling og forandring ift. *Best Practice*.

Operationalisering – konkrete handlinger

- Alle skoler, institutioner og afdelinger under BFU har en klimatovholder (pædagogisk personale) samt en ledelsesrepræsentant med ansvar for klimahandleplanen.

- Den lokale klimahandleplan udarbejdes i et samarbejde mellem klimatovholder og ledelse. For skolernes vedkommende inddrages også skolens GreenTeam-medlem(mer) i arbejdet.
- Den lokale handleplan rammesætter konkrete indsatser og der er udarbejdet en evalueringsplan for opsamling og justering. Indsatser drøftes løbende mellem klimatovholder, ledelse og evt. GreenTeam-medlem(mer).
- Der findes skabeloner til beskrivelser af indsatser på VK-intra.
- Ift. Bæredygtige indkøb og best-practice indledes en dialog med Udbud med henblik på at udarbejde et overblik.

Klimatovholderen forventes at:

- Bidrage til et øget, bredt fokus på klima og bæredygtighed på institution og skole, herunder videndeling i organisationen.
- Udarbejde/revidere den lokale handleplan i samarbejde med ledelse (og for skolerne GreenTeam-medlem).

- Fungere som bindeled mellem institution, skole og forvaltning på klimaområdet.
- Støtte op om arbejdet i GreenTeam (gælder for døgninstitutioner og skoler).

Ledelsen forventes at:

- Bidrage til et øget, bredt fokus på klima og bæredygtighed på institution og skole, herunder videndeling i organisationen.
- I samarbejde med klimatovholder at rammesætte de lokale indsatser
- Udarbejde/revidere den lokale handleplan i samarbejde med klimatovholder mv.
- Støtte op om arbejdet i GreenTeam (gælder for døgninstitutioner og skoler).

Opfølgning og tidsperspektiv

Handleplanen er genstand for fælles refleksion og drøftelse vedrørende det fremadrettede arbejde med temaet ved jævnlige møder mellem ledelse, klimatovholder og (for skolernes vedkommende) elevrepræsentant (GreenTeam). Der tilbydes dialogmøder med konsulenter fra B&U. Handleplanen revideres lokalt én gang om året med udgangspunkt i lokale evalueringer.

Opfølgning på den lokale klimahandleplan aftales individuelt for afdelingerne Uddannelse & Læring, Dagtilbud og Familie & Forebyggelse.

Økonomi 2022/23

Der må forventes en prioritering af ressourcer til opgaven på den enkelte skole, institution og afdeling.

Til undersøgelse og udvikling af overblik over best practice ift. bæredygtigt og klimavenligt indkøb afsættes 24.500 kr.

Det, vi udvikler videre på

Nærværende afsnit omhandler de indsatser, som er på vej, og som på sigt kan fremgå af handleplanen.

INFOskærme på skolerne

Der skal arbejdes med visualiseringer af forbruget, så data kan indgå i leg og læring i skoleundervisningen, f.eks. el- og varmekonsum. Ansvar for etableringen af INFOskærme ligger hos Teknik & Miljø, og det vil påbegynde i skoleåret 2023/24.

Virksomhedssamarbejde

Flere institutioner og skoler samarbejder allerede i dag med virksomheder og uddannelsesinstitutioner. B&U vil med et øget fokus på grøn produktion og teknologi skabe flere partnerskaber med henblik på at skabe nye læringsarenaer i forhold til CO₂-aftryk og klimavenlig adfærd.

Samarbejde med civilsamfund

“Alle vejensere kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har”.

På sin vis omhandler og påvirker Vejles Klimaplan alle borgere i kommunen. Det er derfor vigtigt at inddrage civilsamfundet i kommunens klimainitiativer. Civilsamfundet har en stor lokal viden og indflydelse, som har stor betydning i arbejdet med at udbrede klimadagsordenen bredt. B&U vil arbejde hen i mod flere partnerskaber med relevante aktører i civilsamfundet med fokus på klima og bæredygtighed.

Børne- og Ungeforvaltningen
Klimahandleplan 2022-2023